

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ» У ПОДІЛЬСЬКІЙ ПЕРІОДИЦІ
(2013-2014): ДО 10-РІЧЧЯ ЄВРОМАЙДАНУ В УКРАЇНІ»**

Студентки IV курсу групи 4Ж
Освітньої програми *Журналістика*
Галузі знань *06 Журналістика*
Спеціальності *061 Журналістика*
Ступеня вищої освіти *бакалавра*
Градомської Крістини Ігорівни

Науковий керівник: Гандзюк В.О.,
доцент, кандидат наук із соціальних
комунікацій

Розширена шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

Вінниця – 2024

АНОТАЦІЯ

Крістіна Градомська. «Революція Гідності» у подільській періодиці (2013-2014): до 10-річчя Євромайдану в Україні. Спеціальність 061 Журналістика. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2024.

Національно-патріотичні акції протесту листопада 2013 р. – лютого 2014 р. стали знаковими в новітньому літописі Української держави та найбільшою проєвропейською демонстрацією в історії ЄС, під час якої загинуло більше сотні мирних громадян. Революція Гідності сприяла відродженню цінностей свободи, переосмисленню багатьма людьми свого призначення.

Мета дослідження полягає в з'ясуванні й порівнянні специфіки відображення Революції Гідності на сторінках подільських газет «Вінниччина», «Подільнин» та «Подільське слово».

Регіональні мас-медіа активно висвітлювали події Євромайдану, фіксували основні етапи й постаті, передавали настрої земляків, розглядали причини, прогнозували наслідки революції. Зокрема, зразки вінницької, хмельницької та тернопільської періодики зробили акцент на відображенні місцевих протестів, проте не оминали й загальнополітичної ситуації в публікаціях.

У текстах усіх видань спостерігалися спільні тенденції та певні контрастні моменти.

Ключові слова: Євромайдан, акції протесту, національна ідея, патріотизм, свобода слова, медіа, регіональна преса

ANNOTATION

Kristina Gradowska. «Revolution of Dignity» in the Podil periodical (2013-2014): to the 10th anniversary of Euromaidan in Ukraine. Specialty 061 Journalism. Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi. Vinnytsia, 2024.

The national-patriotic protest actions of November 2013 – February 2014 became a landmark in the recent annals of the Ukrainian state and the largest pro-European demonstration in the history of the EU, during which more than a hundred civilians died. The Revolution of Dignity contributed to the revival of the values of freedom, the rethinking of many people's purpose.

The purpose of the research is to find out and compare the specifics of the display of the Revolution of Dignity on the pages of the Podil newspapers «Vinnychchyna», «Podolyanin» and «Podilske slovo».

The regional mass media actively covered the events of the Euromaidan, recorded the main stages and figures, conveyed the mood of the compatriots, considered the causes, and predicted the consequences of the revolution. In particular, samples of Vinnytsia, Khmelnytskyi, and Ternopil periodicals focused on reflecting local protests, but did not ignore the general political situation in the publications.

Common trends and certain contrasting moments were observed in the texts of all editions.

Keywords: Euromaidan, protest actions, national idea, patriotism, freedom of speech, media, regional press

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
 РОЗДІЛ 1. ЄВРОМАЙДАН – НАЙМАСШТАБНІША ПОДІЯ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....	 8
1.1 Газета як вид періодичного видання: ступінь вивчення проблеми.....	8
1.2. Євромайдан у дослідженнях вітчизняних науковців.....	12
 РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ВИСВІТЛЕННЯ ПОДІЙ ЄВРОРЕВОЛЮЦІЇ НА ШПАЛЬТАХ ПОДІЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.....	 20
2.1. Героїчний і драматичний феномен Євромайдану на сторінках газети «Вінниччина» (Вінниця).....	20
2.2. Національно-патріотичні акції в Україні на шпальтах часопису «Подільнин» (Кам'янець-Подільський).....	25
2.3. Газета «Подільське слово» (Тернопіль) про боротьбу українців за майбутнє в Європейському Союзі	34
 ВИСНОВКИ.....	 42
 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	 46

ВСТУП

Актуальність дослідження пов'язана зі знаковими протестними подіями в історії України, що розпочалися в листопаді 2013 року й завершилися наприкінці лютого 2014 року. Євромайдан став одним із найпотужніших комплексних викликів для держави. Існує думка, що саме Революція Гідності поклала початок дестабілізації ситуації в Україні, призвела до анексії Криму та війни на Донбасі. На противагу висувують інші твердження. Наприклад, що Євромайдан – унікальний національний протестний рух сміливих патріотів усієї держави ХХІ століття, який донині ще не завершився.

Серед сучасних аналітиків і науковців виникають обґрунтовані дискусії щодо кваліфікації подій на Євромайдані. Існують сумніви, чи можна їх вважати справді революцією, адже докорінної зміни форми власності, системи базових стосунків у суспільстві, владного режиму не відбулося. Натомість з повним правом можна стверджувати, що у сфері масової свідомості та морально-етичних засад життя української спільноти відбулися певні зрушення.

Висвітлення протестних акцій у період активних дій мітингувальників стало топ-темою як столичних, так і регіональних ЗМІ. Євромайдани відбулися в багатьох містах України, зокрема у Вінниці, Хмельницькому, Тернополі. Місцеві мас-медіа розглядали причини та характер, фіксували основні етапи й постаті, прогнозували й аналізували наслідки Єврореволюції. Так, для вивчення цієї проблеми одним із джерел інформації є преса.

Мета дослідження полягає в з'ясуванні й порівнянні специфіки відображення Революції Гідності на сторінках окремих зразків регіональної преси.

Виходячи з цього, визначено основні **завдання** кваліфікаційної роботи:

- розглянути газету як вид періодичного видання;
- ознайомитися з науковими працями вітчизняних учених про Єврореволюцію;
- з’ясувати особливості, періодичність, оперативність, повноту, жанрові форми, функції газетних публікацій на тему Євромайдану у газетах «Вінниччина», «Подільський край», «Подільське слово» (Тернопіль).

Об’єкт дослідження – друковані періодичні видання Поділля: газети «Вінниччина» (Вінниця), «Подільський край» (Кам’янець-Подільський) та «Подільське слово» (Тернопіль).

Предмет дослідження – специфіка висвітлення, проблематика публікацій на тему Революції Гідності у подільській пресі.

Хронологічні межі – з перших номерів газет, які вийшли після офіційного початку Революції Гідності (21.11.2013), до останніх лютих номерів 2014 р. (22.02.2014).

Методи дослідження. У дослідницькій роботі використано описовий метод, що полягає в характеристиці газетних текстів та метод аналізу, який передбачає вивчення тематичних матеріалів. Застосовано історичний метод, зокрема здійснення екскурсу в історію подій Євромайдану 2013–2014 років, а також методи аналізу, синтезу, порівняння.

Джерела дослідження. Серед досліджень, присвячених вивченню газети як виду періодичного видання, інтерес становлять праці А. Москаленка, М. Недопитанського, В. Здоровеги, О. Лебедєвої-Гулей, О. Голік. Темі Євромайдану свої дослідження присвятили науковці та практики журналістики: Катерина Сергацкова, Анна Полуденко, Олексій Шестаковський, Микола Кугутяк, Соня Кошкіна, Юлія Орлова, Оксана Забужко, Максим Левін, Олександр Чекменьов, Олексій Фурман, Анатолій Бойко та ін. Історичним джерелом є випуски часописів «Вінниччина», «Подільський край» та «Подільське слово» за листопад 2013 – лютий 2014 років, які зберігаються у фондах Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Отамановського.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи. Вперше проаналізовано публікації про Євромайдан на шпальтах трьох регіональних видань Подільського регіону.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Одержані результати сприятимуть дослідженню новітньої регіональної історії, доповнять здобутки вчених у вивченні української періодики. Результати дослідження можуть бути використані у підготовці матеріалів спецкурсів і спецсемінарів історії української журналістики, газетно-журнального виробництва, історії України та дотичних дисциплін.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні результати дослідження представлено у доповіді «Портретні нариси про Героїв Небесної Сотні на сторінках газети «Вінниччина» (2013-2014)», яку виголошено на Другій Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Сучасний масмедійний простір: реалії та перспективи розвитку» (10 квітня 2024 року, ТНПУ ім. В. Гнатюка).

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, що містять 5 підрозділів, висновків та списку використаних джерел (26 позицій). Загальний обсяг роботи – 48 сторінок, список використаних джерел подано на 3 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ЄВРОМАЙДАН – НАЙМАСШТАБНІША ПОДІЯ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1.1. Газета як вид періодичного видання: ступінь вивчення проблеми

Один із основних засобів у системі масової комунікації – це періодичне видання. Його характерними рисами є різноплановість і актуальність змісту; оперативність і регулярність виходу у світ; відповідність заголовка характеру видання, що не змінюється протягом тривалого часу; наявність однієї чи декількох організацій, органом якої виступає часопис.

За періодичністю виділяють такі типи видань: періодичні, серіальні, неперіодичні та продовжувані. Кожен із зазначених видів має відповідне читацьке спрямування, виходить із визначеною метою. Наприклад, допомагає у вивченні конкретного питання, інформує про результати проведених наукових досліджень, пояснює в доступній формі основи наукових знань тощо. Цільове призначення – головна ознака, що визначає особливості конкретного видання. Від цього залежить обсяг, характер викладу матеріалу, структура та оформлення тієї чи іншої газети [16].

Традиційно часопис випускається у вигляді одного чи декількох аркушів друкованого матеріалу визначеного формату. Обсяг становить від 2 до 100 і більше сторінок. Видання може містити додатки у вигляді окремих випусків або інших матеріальних носіїв аудіовізуальної інформації.

Газета – періодичне, що виходить від кількох разів на день до кількох разів на тиждень, друковане видання з систематичними матеріалами про події і явища суспільно-політичного, економічного і культурного життя. Спочатку газети виконували лише інформативну функцію, але в процесі розвитку стали вміщувати аналітичні матеріали, перетворилися на спосіб формування громадської думки, урізноманітнилися за тематикою й напрямками [12, с. 107–109].

Друкована періодика характеризується переважно логіко-поняттєвим способом висвітлення фактів, подій, явищ і процесів життя, створює сприятливі можливості читачеві для орієнтування, правильного уявлення про світ. Ставлення до преси визначається фізичними й побутовими умовами сприйняття її матеріалів: газету, наприклад, можна читати у зручний час, швидко переглядати чи вивчати, читати матеріал повністю або вибірково. При цьому можна зупинитись, осмислити прочитане або пізніше знову повернутися до нього.

Психофізіологічні і фізичні умови сприйняття матеріалів газети визначають її найважливішу властивість – аналітичність. Звичайно, газеті притаманні й інші характеристики, але в умовах діяльності системи ЗМІ вони видозмінюються, набувають особливого «газетного» відтінку.

Звук і зображення, що притаманні радіо та телебаченню, – миттєві. Одержана, але не затримана в пам'яті інформація «стирається». Друковане слово залишається документом сьогодення. Саме в цьому один із вагомих факторів, що визначають силу й дієвість преси.

Крім аналітичності, преса розвиває властиві їй специфічні якості, як послідовність і систематичність. Скажімо, повністю проблему можна розкрити у серії публікацій. Аналітична газета прагне не тільки дослідити, висунути в центр громадської уваги ту або іншу проблему, але й усебічно розглянути найбільш ефективні засоби її вирішення [13, с. 280–283].

Головна функція газети – подавати через певні невеликі проміжки часу оперативну, актуальну, різноманітну, загальноцікаву інформацію. В дослідженні німецького науковця Еміля Довіфата «Учення про газету» міститься така кваліфікація: «Газета повідомляє широку громадськість через найкоротші відрізки часу про новітні події з усвідомленням відповідальності і громадського обов'язку» [12, с. 112–116].

Одним із чинників успішного регулювання українською пресою в інформаційному просторі є типологія. Така систематизація сприяє усвідомленню соціальної ролі газетної журналістики та з'ясуванню

організаційно-мотиваційної основи діяльності сучасної періодики. Проблема типологізації має неабияке практичне значення. Її досягнення важливе під час організації газетно-журнальної справи: позиціонування видання, визначення конкурентоспроможної «ніші», пошук ефективних форм менеджменту [14].

У вітчизняному журналістикознавстві типологія періодичних видань традиційно ґрунтувалася на функціональних ознаках діяльності ЗМІ, а також на вікових особливостях їх аудиторії. А. Москаленко належить до представників наукового напрямку, суть якого полягає в осмисленні новітніх явищ журналістики крізь структурну призму попередньої інформаційної системи [13, с. 197–199].

Активна комерціалізація сучасних мас-медіа внесла істотні зміни у визначення їх типів. На медійну кон'юктуру стала відчутно впливати ознака власності. Враховуючи напрацьовану методологію та нові явища в журналістиці, науковець М. Недопитанський здійснив спробу розробити сучасну модель української періодики.

Пласт вітчизняних газетно-журнальних видань різноманітний, але в ньому є низка ознак, за якими можна визначити спільне і відмінне, тобто вибудувати певну систему. Головні ознаки: тематична масштабність та рівень охоплення аудиторії (загальнонаціональна, регіональна періодика); власність (бюджетна, комерційна періодика); жанрова своєрідність (інформаційно-масова, аналітична періодика). Другорядні ознаки: професійно-галузева (відомчі видання, «ділова» періодика); ідеологічна (партійна преса); розважальна («глянцеві» видання, таблоїди).

Отже, типологічна характеристика сучасної газетно-журнальної періодики дає низку можливостей працівникам ЗМІ. Зокрема, сприймати пресу як цілісну систему, уникати хаотичності в інформаційному менеджменті, ефективніше виконувати свою медійну функцію [14].

Важливою проблемою, яка існує в українському медіа-просторі є непрофесійність журналістів, їх легковажне ставлення до своєї ролі, місця та призначення. Як зазначає журналістико знавець В. Здоровега:

«Професіоналізм журналіста – один із трьох китів, на якому тримаються засоби масової інформації будь-якої цивілізованої країни. Навіть теоретично не можна уявити сильної преси при неефективній економіці, висококласних професіоналів – при правовій незахищеності журналістів» [8].

Кандидат наук із соціальних комунікацій О. Лебедєва-Гулей дослідила тенденції розвитку української газетної публіцистики 1991–2006 років, а також стан і проблематику публіцистики незалежної України. У висновках зазначила, що сучасна українська преса значно трансформувалася з радянської. У вітчизняній періодиці з 1991 року відбулися значні зміни, перш за все, тематичного наповнення та власності видань.

Із 2004 року, крім економічного, судового тиску, гостро постало питання збереження національного інформаційного простору, з якого успішно витісняються українські засоби масової інформації російськими. Тоді почастишали випадки фізичного тиску на журналістів (побиття, пограбування, залякування і навіть вбивства), які найчастіше залишалися нерозкритими. Однак, незважаючи на всі проблеми, все ж з'являлися нові незаангажовані видання й імена високопрофесійних журналістів. Зі здобуттям Україною незалежності, в газетах почали висвітлювати теми, які були заборонені в радянські часи. Це проблеми мовного питання, кримського конфлікту, економічної і політичної незалежності України від Росії тощо [11].

Нині у вітчизняній пресі також можна частково простежити вищеназвані тенденції. Ще одним важливим явищем газетної журналістики сьогодні є переважання інформаційних жанрів. Прискорений темп життя та висока цінність оперативних відомостей диктують виданням відповідні форми подачі матеріалів. Багато газет, враховуючи читацькі інтереси, орієнтують журналістів на невеликі за обсягом публікації.

Спроби науковців запропонувати новітні підходи до жанрової системи демонструють стрімкі, кардинальні трансформації в сучасній теорії жанрів, що потребують осмислення та узагальнення. Кандидат наук із соціальних

комунікацій О. Голік стверджує, що подальший розвиток жанрової системи друкованих ЗМІ може відбуватись у двох напрямках.

По-перше, якщо брати до уваги і зараховувати як самостійні ті жанрові моделі, що прийшли з соціології, статистики, психології, реклами, документознавства, зв'язків із громадськістю, то типологічна структура жанрів преси потребує трансформації, доповнення, відповідної переробки.

По-друге, погляд на традиційну систему жанрів крізь призму нового соціального контексту й ідентифікування дасть можливість дещо реформувати усталену жанрову систему, але в жодному разі не відмовитись від неї остаточно. Вирішення цього питання вимагає звернення до практичної діяльності журналістів, вивчення численних текстів у системі сучасних тенденцій розвитку сфери соціальних комунікацій [4].

1.2. Євромайдан у дослідженнях вітчизняних науковців

Євромайдан (Єврореволюція, Революція Гідності) – національно-патріотичні протестні акції в Україні проти корупції та свавілля правоохоронних органів та на підтримку європейського вектора зовнішньої політики держави. Події 21 листопада 2013 року – 22 лютого 2014 року стали невід'ємною складовою в історії побудови української державності [24].

Зростання протестних настроїв у суспільстві фіксувалися соціологами ще на початку осені 2013 року. Тіньова економіка, зростання корупції та хабарництва, безвідповідальність влади та її авторитарний характер, послаблення потенціалу армії – причини невдоволення діяльністю 4-го Президента України В.Януковича впродовж чотирьох років.

Адміністрація Президента та уряд на чолі з М. Азаровим вели активну проросійську зовнішню політику. Важливим етапом в історії незалежної України мав стати Вільнюський саміт східного партнерства 28 листопада 2013 року, проте незадовго до цього була зроблена заява: Кабінет Міністрів

України вирішив призупинити процес підготовки до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [9].

За словами М. Азарова, це рішення зумовлено неможливістю проведення модернізації економіки в стислі терміни для підтримання конкуренції з європейськими виробниками, яка виникне в разі підписання Угоди та збільшенням зовнішніх боргів України. Крім того, Верховна Рада вчасно не ухвалила євроінтеграційні закони (про прокуратуру, зміни до виборчого законодавства та лікування ув'язнених за кордоном), які були умовою підписання Угоди про асоціацію України з ЄС. Ця відмова стала каталізатором, який призвів до перших актів протесту. Саме відтермінування Асоціації змусило українців вийти на площі міст [18].

Перша акція відбулась 21 листопада 2013 року. На Майдан Незалежності вийшли близько 1500 людей – переважно журналісти, громадські активісти та опозиційні політики. Згодом до них приєдналися студенти.

За твердженням BBC, уперше слово «Євромайдан» використали 21 листопада 2013 року в соціальній мережі. Хештег одразу потрапив у тренди Twitter. До 22 листопада 2013 року його застосували понад 21 000 раз, коли акції вже проводились у Донецьку, Івано-Франківську, Луцьку, Ужгороді та Львові. За повідомленнями ЗМІ, люди масово відгукнулися на заклик журналіста Мустафи Найєма у соціальній мережі Facebook виходити на Майдан Незалежності. Звернення було опубліковано на персональній сторінці 21.11.13 о 19:55.

24 листопада 2013 року відбувся найбільший мітинг опозиції за період президентського правління В. Януковича. Мітингувальники зайняли весь Хрещатик (від бульвару Шевченка до Європейської площі). Тоді було прийнято «вимоги Євромайдану»: відставка уряду М. Азарова за зраду національних інтересів; проведення позачергової сесії Верховної Ради і прийняття євроінтеграційних законів; скасування рішення про призупинення підготовки до асоціації з ЄС; звільнення Ю. Тимошенко. В разі не

підписання Угоди про асоціацію Євромайдан вимагав імпічменту Януковича за зраду національних інтересів. Також мітингувальники звернулися до керівництва ЄС із закликом не закривати Україні двері в Європу, створити умови для підписання Угоди після зміни влади в Україні [19].

У ніч проти 30 листопада начальник ГУМВС України Валерій Коряк віддав наказ про застосування сили під час розгону Євромайдану в Києві. Відтак, площу оточили озброєні бійці «Беркуту» та витіснили близько 400 протестувальників. Беркутівці застосовували вибухові пакети та били людей кийками. Серед мітингувальників були поранені [22].

14-15 грудня, як повідомляє ZN.UA, керівництво країни поставило перед Міністерством оборони та іншими відомствами завдання забезпечити проведення масштабного провладного мітингу на противагу Євромайдану [10].

Фінальним етапом революції стали події у Києві 18-20 лютого 2014 року, під час яких загинуло більше сотні протестувальників і кілька тисяч було травмовано. Вранці 18 лютого майданівці розпочали ходу до Верховної Ради, де депутати мали розглянути зміни до Конституції України щодо обмеження повноважень Президента. Натомість за вказівкою голови Верховної ради В. Рибаченка канцелярія ВРУ відмовлялася реєструвати такий документ. Це викликало обурення протестувальників і призвело до зіткнень з силовиками [9].

22 лютого 2014 року о 17 годині Верховна Рада України підтримала Постанову про усунення Віктора Януковича з посади Президента України та призначила позачергові вибори Президента України на 25 травня 2014 року [17].

Незважаючи на самотність проблем, які постали перед Україною, з'явилися вони не ізольовано, а в контексті світового політичного процесу. Українські події, безперечно, вплинули на європейські політичні процеси, але й не меншою мірою останні позначилися на перебігу української революції.

Тема Євромайдану опинилась у фокусі уваги соціологів, політологів, журналістів, економістів, істориків, юристів, письменників. Революційні події висвітлювалися з різних позицій і в різних аспектах. Видання, що побачили світ відразу після протистояння – це здебільшого поезії очевидців, фотоальбоми, збірки дописів у соціальних мережах і репортажів із Майдану. Друга хвиля – перші спроби аналізу незабаром поширення ґрунтовних праць науковців.

Центр дослідження суспільства за співпраці Міжнародного фонду «Відродження» та Національного фонду підтримки демократії провели моніторинг протестів, репресій та поступок протягом періоду Революції Гідності. За результатами дослідження було зафіксовано щонайменше 3950 протестних подій (з 21 листопада 2013 року по 23 лютого 2014 року). Така кількість за три місяці перевищує протестну активність за весь 2013 рік до 20 листопада (3428) та кількість протестів за кожен з попередніх років, починаючи з 2010. Більшість були пов'язані з Майданом та відбувалися на його підтримку, а 365 можна віднести до Антимайдану [20].

7 листопада 2014 року вийшла перша книга, яка досліджує феномен Євромайдану, «#EUROMAIDAN – History In The Making». До фінальної редакції книги увійшли понад 200 фотографій. Серед них роботи Максима Левіна, Олександра Чекменьова, Костянтина Чернічкіна, Олексія Фурмана, Романа Пилипея, Андрія Горба, Ганни Грабарської, Анатолія Бойка, фотографів світових агентств Associated Press, Reuters, EPA (European Pressphoto Agency) та безпосередніх учасників Майдану. У виданні містяться тексти відомого українського історика, доктора історичних наук, професора кафедри нової і новітньої історії України Українського католицького університету Ярослава Грицака та філософа Тараса Лютого.

Хронологію подій із 30 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року описала журналістка Євромайдану Катерина Сергацкова. Тексти викладені українською та англійською мовами. Видання складається з розділів «Віче», «Кухня», «Правий сектор», «Самооборона», «Творчість протесту»,

«Культура», «Архітектура», «Медики», «Антимайдан», «Журналісти», «Беркут», «Предмети», «Самоорганізація», «Локації», «Люди» [26].

Події, які розпочалися в Києві і розгорнулись у всій Україні під час Революції Гідності, викликали значний резонанс у багатьох державах. Не лише вітчизняні, а й закордонні медіа пильно стежили за Євромайданом і висвітлювали його. У зв'язку з цим «Європейська обсерваторія журналістики» у партнерстві з Могилянською школою журналістики провели дослідження «Висвітлення подій в Україні європейськими медіа: від Майдану до початку конфлікту на Сході України» [3].

Академія української преси у січні 2014 року провела експертне опитування. За результатами якого виявилось, що преса, радіо та телебачення у висвітленні подій на Майдані поступаються за критеріями повноти, об'єктивності та достовірності онлайн-ЗМІ. Опитали 64 експерти, серед яких – науковці, викладачі, медіааналітики, журналісти, редактори видань, представники недержавних організацій, пов'язаних з діяльністю медіа та інші медіаактивісти [21].

Так, друкована преса за середнім показником «повнота висвітлення» отримала 3,2 бали за п'ятибальною шкалою, телебачення – 3,6, радіо – 2,8, Інтернет – 4,7 бали. При цьому достовірність матеріалів у газетах та на радіо експерти оцінили у 2,9 бали, телерепортажів – у 3,1 бали. Достовірність інформації в мережі отримала 4,1 бали. Так само Інтернет став лідером за інтенсивністю використання (4,4 бали), але програв за показником масштабності охоплення аудиторії (46%).

На думку опитаних, загальноукраїнські канали повернулись до практики цензурування і замовчування подій, тому Інтернет дає максимальну можливість довідатись про усі протестні акції, що відбувалися в Києві та обласних центрах [5].

Частковий аналіз медійного виміру Євромайдану був представлений на II Міжнародному студентському медіасимпозіумі у Львові (березень 2015

року). Зокрема, докторантка Могиллянської школи журналістики Анна Полуденко, презентувала наукову роботу «Використання нових інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення громадянської активності на прикладі руху Євромайдану». У праці запропоновано детальний огляд інструментів соціальних медіа, які були використані під час протестів для посилення громадянської активності [6].

Ініціативна група соціологів дослідила зміст цінностей учасників Євромайдану за загальновизнаною методикою й порівняла їх із аналогічними даними щодо мешканців європейських країн. Було опитано 443 особи: 357 на Євромайдані Києва, 86 – на Євромайдані Львова, за методикою, яка передбачає випадковий відбір респондентів. Дослідження було проведено 7–8 грудня 2013 року, приблизно під час проведення Маршу мільйонів.

Результати опубліковані на сайті «Українська правда» кандидатом соціологічних наук Олексієм Шестаковським (pravda.com.ua). Зазначено, що більшість євромайданівців передусім хотіли покращити життя в країні загалом, а не своє особисто. Задля цього згодні йти на незручності й втрати. Найбільші пріоритети для них – універсалізм і доброзичливість, а також самостійність і безпека [25].

Науково-документальне видання «Український Євромайдан. Прикарпатський вимір» за редакцією доктора історичних наук, професора Миколи Кугутяка презентували у березні 2016 року в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. На різних етапах дослідження до роботи долучалися студенти, аспіранти, учителі, представники громадськості, політичних партій, органів влади та самоврядування, активні учасники Майдану.

У книзі розкрито причини та передумови Революції Гідності, проаналізовано рушійні сили та цілі. У нарисах, статтях, а також у хроніці подій і документах простежено внесок жителів Івано-Франківської області в події Євромайдану. Вміщено наукові дослідження з осмисленням значення

Революції Гідності для сьогодення й майбутнього, аналіз ролі лікарів та церкви у масових народних протестах. Підкреслюється загальнонаціональний характер вимог Майдану, їхня співзвучність із вимогами історичної епохи. Загалом в книзі близько 700 сторінок [23].

Тема Євромайдану висвітлена також у публіцистичних працях вітчизняних авторів із елементами документалістики. Зокрема, у 2015 році було видано книгу української журналістки, співвласниці та шеф-редактора інтернет-видання «Лівий берег» (LB.ua) Соні Кошкіної «Майдан. Нерозказана історія». Критики назвали працю «головним розслідуванням року». До видання ввійшли інтерв'ю з політиками, що відіграли знакову роль у подіях Майдану: Олександром Януковичем, Олександром Турчиновим, Арсеном Аваковим, Володимиром Рибак. Завдання, яке поставила перед собою Соня Кошкіна – відтворити точну хронологію подій за лаштунками Майдану, запропонувавши читачам версії з обох боків барикад [22].

Наприкінці 2014 року у видавництві «Дуліби» вийшов власний авторський «літопис» Майдану Юлії Орлової «111 днів Майдану: записки киянки». Етнолог і антрополог за фахом, авторка намагалась дивитись на Майдан із позицій не лише активної громадянки, а й науковця. Ще один так званий блог-щоденник – книга журналістки Крістіни Бердинських «Єлюди. Теплі історії з Майдану», за яку авторка отримала премію «За поступ у журналістиці» імені Олександра Кривенка 2014 року [15].

Авторський проект Оксани Забужко, де зібрані онлайн-нотатки літераторів, блогерів, журналістів та анонімних персонажів, називається «Літопис самовидців: дев'ять місяців українського спротиву». За словами О. Забужко, першою, хто відгукнувся на ідею цього проекту, була Світлана Алексієвич, відома білоруська письменниця. Вона написала передмову до видання, зазначивши, що «ви розгорнете цю книгу і не зможете її закрити» [7].

Об'ємною картинку революційних подій роблять репортажні видання. Це альбом «94 дні. Майдан очима ТСН» та двотомний «Щоденник Євромайдану» від редакції журналу «Вести. Репортер». Журналісти «1+1» спробували перенести телекартинку на папір. Вийшов історичний літопис, зітканий із дописів у соцмережах, спогадів, текстів, відео та фото, відзнятих співробітниками ТСН. Журнал «Вести. Репортер» зібрав власні публікації (інтерв'ю, аналітику, репортажі) з перших днів Євромайдану до анексії Криму. Обидва видання є журналістською інтерпретацією тих подій [17].

Висновки до розділу. Медіа є основним інструментом для поширення повідомлень і формування суспільної свідомості. Газета як носій друкованого слова інформує, аналізує, критикує, формує погляди читачів.

Підписання Угоди про асоціацію з ЄС виявилось важливою віхою в українській історії, відразу потрапивши в канали мас-медіа, зокрема на сторінки преси. Відмова экс-президента України В.Януковича від євроінтеграційного курсу викликала події Євромайдану, який отримав назву «Революція Гідності» та сприяв подальшій демократизації влади й розвитку громадянського суспільства.

Вітчизняні науковці у своїх працях і дослідженнях запропонували різні погляди на це явище. Переважають позитивні та схвальні судження, критичних робіт майже не спостерігається. Окрім вивчення Євромайдану як феномену українського народу, дослідники працюють над прогнозуванням подальшого перебігу подій у державі.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКА ВИСВІТЛЕННЯ ПОДІЙ ЄВРОРЕВОЛЮЦІЇ НА ШПАЛЬТАХ ПОДІЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ

2.1. Героїчний і драматичний феномен Євромайдану на сторінках газети «Вінниччина» (Вінниця)

24 листопада 2013 року в Вінниці біля міської ради підняли прапори Євросоюзу. В цей час місцеві депутати зібрались на позачергову сесію. Наступного дня мав розпочатися саміт у Вільнюсі, де планувалося підписання українською владою Угоди про Асоціацію України з ЄС. Тож першим питанням, за яке депутати Вінницької міської ради одностайно проголосували 28 листопада, була однозначна підтримка європейського курсу.

Першими на вінницький Євромайдан прийшли громадські лідери, активісти, журналісти. Після кривавого розгону студентів у Києві 30 листопада багато вінничан поїхали у столицю. 2 грудня в місті була організована Громадська рада. До неї ввійшли представники усіх політичних партій міської ради. Вони займалися координацією мирних акцій і блокуванням можливих провокацій.

Тема Євромайдану від початку подій опинилась у фокусі уваги медійників. Столичне телебачення і всеукраїнські друковані видання були переповнені різноманітною інформацією про особливості протестного руху. Натомість ситуація з регіональними ЗМІ дещо інша. Важливим фактором стала приналежності власника до певної партії або тих, що складають більшість у міських та обласних радах.

Газета обласної ради «Вінниччина» почала висвітлювати події Євромайдану 27 листопада 2013 року публікацією «Вінничани сказали «Так!» Європі» (2013. №91. С.5). Автор Віталій Мельник позитивно описує протестні акції на Театральній площі, символічно називаючи її «Парижем». У тексті він підтримує європейський рух і вінницьких активістів. Прихильно

оцінює народне волевиявлення, схвально відгукується профронтмена популярного гурту «ТІК» Віктора Бронюка. Неодноразово наголошує на демократичності, справедливості й масовості вінницького протесту.

Журналістка Олена Лаврова подає порівняльну характеристику ставлення вінничан старшого покоління та молоді до Угоди про асоціацію з ЄС. Публікацією «Останнє слово у питаннях ЄС – за Україною» (2013. №91. С.6) підтверджує вимоги Євромайдану. Робить акцент на одноголосному виборі європейського майбутнього вінничанами.

Замітка з яскравим фото і мотивуючим заголовком «Вінницькі студенти покинули пари і пішли «боротися за Європу» (2013. №92. С.7) констатує підтримку вінницькими студентами Євромайдану.

«Час інший, сценарій той же» (2013. №96. С.4) – публікація Юрія Чорного, у якій ідеться про революційні події ХХ століття в Україні. На його думку, вони частково схожі з Революцією гідності. В тексті проведено паралелі з минулим, вказано імена тодішніх громадських діячів, факти, дати, проте немає конкретики щодо сучасності.

Публікація «Петро Симоненко: Волевиявлення людей потрібно фіксувати не на майдані, а на референдумі» (2013. №94. С.10) подає негативну оцінку подій з точки зору політичних консерваторів, представників Комуністичної партії України. Лідер Петро Симоненко засуджує народні протести на майданах, пояснює це побоюваннями, що невдовзі долю країни вирішуватимуть радикали. Закликає всі політичні сили не підтримувати майданівців, відтак перевести конфлікт виключно у правову площину.

У цьому ж номері опубліковано інформацію про спілкування журналістів із доктором наук, професором, заслуженим економістом України Олексієм Плотніковим. У матеріал «Що сталося у Вільнюсі, і чому влада здала назад?» (2013. №94. С.10) відтворено думки фахівця щодо асоціації України з ЄС. Для підготовки публікації використано метод інтерв'ю. О. Плотніков називає об'єктивні причини відтермінування угоди,

нейтрально оцінює дії влади. Запевняє, що сам є прихильником вступу України в ЄС, проте нині наша держава економічно й політично не готова до цього. Текст є своєчасним, містить окремі відповіді на запитання, які задавали майданівці під час розгортання протестного руху.

Про акцію у Вінниці, яка відбулася в досить оригінальний спосіб написала Анастасія Трошкова. Замітка «Жінки вийшли на майдан з качалками» (2013. №95. С.3) повідомляє про флеш-моб вінничанок, який згодом знайде схвальний відгук в Інтернеті.

Юрій Сегеда порівнює Революцію гідності з Помарачевою революцією в репортажі «І знову в Києві Майдан...» (2013. №99. С.5). Автор опинився на Майдані Незалежності 1 грудня 2013 року та висвітлив у матеріалі спільні й відмінні риси двох революцій. Згадано нардепів Вадима Колесніченка та Віталія Кличка. Юрій Сегеда зазначає, що найбільше різниться політична спрямованість. На Євромайдані майже не скандують прізвища політиків. Спільним є явище присутності свідомих і несвідомих провокаторів.

Пилип Забужанський у матеріалі «Продовження революції, або Удар у спину Україні?» (2014. №64. С.9) засуджує псевдопатріотів, які пропагують продовження Революції гідності. Автор робить акцент на АТО. В умовах військових дій, за його словами, Україна «не вистойть» ще одного Майдану. В цьому контексті закликає не піддавати східному ворогу, протистояти дестабілізації на всій території України, зберігати спокій. Текст поданий у формі коментаря.

Окрім висвітлення народного руху, газета «Вінниччина» публікувала результати різних політичних заходів обласного рівня. Зокрема, підсумки прес-конференції голови Вінницької обласної Ради Сергія Свитка. В матеріалі «Сергій Свитко: Я виконую волю громади і Майдану» (2014. №76. С.8) розглядаються післяреволюційні проблеми. Спостерігається перенасичення цитатами політика, мінімум авторських ремарок.

Засуджується Партія регіонів, але й події Євромайдану набувають нейтрально-негативного відображення.

Тема Євромайдану розкривається в рубриках «Велика політика», «Суспільство», «Резонанс», «Болить!», «Совість країни», «Влада і ми», «Патріоти». Епізодична рубрика «Цінності Майдану» здебільшого висвітлює наслідки народних протестів і сучасний розвиток подій. Зокрема, в публікації «Україна варта, щоб за неї боролися!» (2014. №6. С.7) йдеться про бої на Донбасі. Євромайдан як явище згадується побічно, увагу сконцентровано на європейських цінностях і допомозі військовим у зоні АТО.

Найактивніше редакційний колектив «Вінниччини» висвітлював Революцію гідності власне під час протестів. З 27 листопада 2013 року, коли вінничани масово вийшли на Театральну площу, по лютий 2014 року, коли Верховна Рада України підтримала Постанову про усунення Віктора Януковича з посади Президента України. Надалі тема Євромайдану почала зникати зі шпальт обласної газети.

Яскравим поверненням були окремі публікації, присвячені річниці революційних подій. Зокрема, «Їм і досі сниться Майдан...» (2014. №14. С.5). Це спогади родини Олексія Пацьори з Барського району про активну участь у протистояннях між мітингувальниками та загонами «Беркуту» в Києві. Автор із розповідей очевидців Ірини, Томаша та Олексія Пацьорів детально описує «Марш Миру», під час якого було здійснено чимало провокацій. Зазначає, що силовики «Беркуту» стріляли гумовими кулями, кидали у натовп світло-шумові й перцеві гранати, саморобні вибухові пристрої. У тексті чимало прямої мови, простежується емоційно-експресивна лексика. Сформовано чіткий негативний образ «беркутівців» та деякою мірою ідеалізовано самооборонівців.

Замітки Юрія Сегеди «Молитвою відзначили перші роковини розстрілів на Майдані» (2014. №15. С.3) та Яни Діхтярук «Студенти вшанували Героїв» (2014. №15. С.5) повідомляють про відзначення річниці

подій на Євромайдані в місті. В текстах дотримані вимоги, характерні інформаційним жанрам. Відомості подано за принципом «перевернутої піраміди».

Журналіст Олег Кривоніс провів опитування серед вінничан про те, чи відбулися зміни після Євромайдану в суспільстві, чи домоглися українці поставленої мети. Публікація «Рік після Майдану» (2014. №14. С.6) фіксує відповіді п'яťох містян. Реципієнтами стали особи, які не брали участі у протестах. Вони висловили недовіру до нинішньої влади та співчуття постраждалим на Майдані. Переважно єдиним суттєвим зрушенням у державі називають початок боротьби з корупцією.

«Беремо справу Хорта під контроль» (2014. №33. С.8) – заголовок матеріалу Інни Медведєвої про п'ятимісячне ув'язнення вінницького майданівця Юрія Павленка. Це перший текст про відомого місцевого активіста у виданні. Тут його названо класичним політв'язнем. Простежується чимало підтекстів. Хорт порівнюється з полоненою Надією Савченко.

Крім висвітлення місцевих подій, у виданні «Вінниччина» мають місце матеріали про загальну ситуацію у країні, причини чи наслідки якої пов'язані з Євромайданом. Здебільшого увага журналістів зосереджена на Вінницькій області, проте не оминаються й важливі всеукраїнські події.

Напередодні Дня Соборності з'явилася публікація Костянтина Завальнюка «Тернистий шлях до соборності» (2014. №5. С.6). Це сконденсована історія української державності. Автор розповідає про основні етапи розвитку народу, оцінює визначні дати, доленосні рішення влади різних років. Тема Євромайдану майже не розкривається. Тільки наприкінці тексту згадується про ці події й завершується словами «Не повторімо ж помилок минулого!». Цей матеріал можна віднести аналітичних жанрів, зокрема статті, адже в ньому порушується важливі суспільні проблеми, зіставляються факти й ситуації, осмислюються й узагальнюються національні питання в історичному контексті.

Відображення вінницького Євромайдану на сторінках газети «Вінниччина» здебільшого базувалося на інформуванні про перебіг подій. Загальний тон позитивний або нейтральний. Зафіксовано публікації, присвячені подачі точок зору очільників вінницької влади. Натомість під час аналізу не виявлено широкого спектру коментарів політологів, громадських діячів, істориків, що негативно впливає на висвітлення загальної панорами подій.

2.2. Національно-патріотичні акції в Україні на шпальтах часопису «Подільянин» (Кам'янець-Подільський)

Газета «Подільянин» – приватна газета, яка розповсюджується у Кам'янці-Подільському (Хмельницька область). Виходить з 1992 року. Мова видання – українська. Головний редактор – Алла Бабляк. Періодичність виходу – 1 раз на тиждень.

Газета на події Євромайдану відреагувала дещо з запізненням. Вичікувала. Перша публікація з'являється в другому номері від початку Єврореволюції, проте одразу потрапляє на першу шпальту. Це пояснюється тим, що у самому місті мітингувати почали тільки з 26 листопада. Перший матеріал має великий обсяг. Журналісти подають своєрідну хроніку, детально описуючи події кожного дня «Революції зірок» у Кам'янці. Публікацію доповнюють цитатами рішення міськради та коментарями учасників. У матеріалі не нав'язується думка автора. Але помітно вектор, який газета обрала – підтримати активістів: «І лише на шостий день «Революції зірок» у місті над Смотричем крига скресла.

Соцмережі облетіло повідомлення про те, що 26 листопада біля «білої хати» буде Євромайдан»; «Кам'янецьким Євромайданом середи можна пишатися, адже саме цього дня його почали творити не політики, а громадяни міста. До пізнього вечора замерзлі, але об'єднані палкою євроїдеєю кам'янецькі патріоти грілися українськими піснями та танцями і

рішуче заявили: студенти оголошують безстрокову акцію протесту й стоятимуть на майданах «до кінця» (2013. 29 листопада. № 48).

У цьому ж номері подається матеріал-бекграунд, де відтворено частину історії економічного розвитку Кам'янця, зокрема у європейському напрямку: «Кам'янець-Подільський здавна відігравав важливу роль у торговельній політиці провідних європейських держав»; «Вдало обрана торговельна політика та відкритість європейських ринків збагачували місто, а швидке економічне піднесення Кам'янця-Подільського сприяло розквіту культури та архітектури» (2013. 29 листопада. № 48). Редакція цією публікацією натякає читачам, що і надалі треба обирати «європейський вектор», при цьому не висвітлюючи думки автора, цим самим підтверджуючи професійність у підготовці матеріалів.

За останній місяць року, після першого силового розгону мітингувальників, в час проведення першого всеукраїнського народного віче та «Маршу мільйонів», проголошення «Дня гідності» та створення Всеукраїнського об'єднання «Майдан», у грудневих випусках газети обов'язково присутні публікації на тему «Єврореволюції» або безпосередньо з ним пов'язані: про результати сесійних засідань міськради: «У зверненні до Президента і Голови ВРУ народні обранці зажадали вибачень від Президента, покарання винних у побитті учасників акції, відновлення переговорів з ЄС і відправлення уряду у відставку. Із текстом звернення не погодилися депутати-опозиціонери.

Адресувати вони його вимагали до народу як основного джерела влади в державі, тож голосувати за цей проект рішення відмовилися», «на наступній позачерговій сесії міськради депутати вирішили підтримати вищезгадану резолюцію Народного віча «За європейську Україну!» (2013. 6 грудня. № 49); про зустріч народного депутата з представниками Європейського Союзу: «Під час свого перебування у Києві вони зустрілися з народним депутатом України Володимиром Мельниченком, який неодноразово виступав за євроінтеграційний вектор розвитку нашої

держави. Сторони обговорили ситуацію в державі, торкнулися і перспектив підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом» (2013. 13 грудня. № 50); про участь місцевих жителів у загальноукраїнському «Євромайдані»: «15 грудня на майдані Незалежності відбулося чергове Народне віче... всі охочі кам'яничани мали змогу взяти участь у цій важливій суспільно-політичній події та продемонструвати власну громадянську позицію.

В неділю із Кам'янця до столиці прибув автобус з людьми різного віку та соціального статусу, представників різних політичних сил»; причини довгого функціонування Євромайдану: «Західні гроші, іноземна підтримка, сценарій, зрежисований сусідньою державою, – таких характеристик сьогоднішнім подіям у Києві можна віднайти безліч. Та все це нівелюють щирі, добрі, лагідні, усміхнені очі та душі сотень тисяч українців, що виходять на Євромайдан. Люди позбулися власного страху. Це найважливіше. Вони повірили у власні сили» (2013. 20 грудня. №51). Такі матеріали подаються у вигляді звіту, репортажу чи по схемі «пісочного годинника».

Також друкують листи читачів та звернення, або уривки з них, до влади. Це, зокрема, звернення профспілок: «Не мовчати з приводу нинішньої ситуації в країні вирішила й найчисленніша громадська організація Хмельниччини – Федерація профспілок. Її обласна президія написала звернення до Віктора Януковича, яке підтримала й Кам'янець-Подільська профспілка».

Зростає кількість подій і, відповідно, матеріалів по них, які пов'язані з європейськими делегатами: короткі новини про Конференцію проєкту «Європа у валізі»: «У рамках дискусій представники неурядових організацій Європи, а також заступник міського голови Василь Сукач обговорили із випускниками вищих навчальних закладів і професурою відносини між ЄС і Україною»; про міжнародну конференцію: «Представники 28 країн Євросоюзу (правоохоронці, соціальні працівники, громадські організації)

впродовж трьох днів презентували власні проекти запобігання насильству, а також ділилися досвідом їхнього впровадження».

В першій половинні січня, коли на загальноукраїнському майдані триває «затишшя», газета «Подільнин» не описує події на Майдані. Присутні матеріали-підсумки. Зокрема, звіт-підбиття підсумків 2013 року, у якому згадуються революційні події: «Чи не найкарколомнішою зміною цього року не лише для нашого міста, а й для країни загалом став Євромайдан. І хоч основні події, змальовані цим гучним словом, розвивалися в столиці, Кам'янець не стояв осторонь, а «Подільни» завжди тримали руку на пульсі» (2014. 3 січня. №1) та аналітична стаття про проблеми об'єднання України: «Біда ще в тому, що наші політики нас не об'єднують, а роз'єднують, хоча на словах вони практично всі за соборну Україну»; «Коли сотні тисяч, що прибули на Майдан з усіх українських теренів, від душі хором співають Гімн України, поклавши руку на серце, то віриш, що, попри всякі негаразди, держава Україна має шанси. І вони не зовсім примарні. І разом із тим розумієш, що «все і нехайно» не буде» (2014. 17 січня. № 3). Також є розширена новина про вручення премії Стуса зіркам Майдану: «Премія присуджується авторам, які мають видатні успіхи у своїй галузі, займають виразну громадську позицію, активно присутні в українському культурному просторі.

Тому символічно, що цьогорічну премію отримали співаки Євромайдану – Сашко Положинський, Руслана Лижичко та Святослав Вакарчук». Вже після прийняття «диктаторських законів» 16 січня, кривавих сутичок на День Соборності та перших вбивств у столиці, газета починає активніше реагувати на революційні події країни.

Редакційні працівники подають репортаж у притаманному їм хронікальному стилі з 21 по 23 січня: «Упродовж декількох днів ми відслідковували, як на всі ці події реагують кам'янчани і на що зважаються не лише у нашому місті, а й у столиці», додаючи до публікації враження

учасників всеукраїнського Майдану, які приїхали з Кам'янця: «Тут – війна. Іншими словами не передати. Страшно.

Три дні була на Грушевського. Самі знаєте, що там відбувається – зіткнення і вбивства. Я сьогодні навіть роботу пропустила, весь день з дівчатами на Майдані носили сніг у барикади, бо жінок уже не пускають туди, де все проходить. Тут стільки мужніх людей! Мого знайомого підстрелили гумовою кулею. Вчора всі речі попрала, бо були в крові... А сьогодні з перев'язаною головою він знову пішов у наступ... Слава таким людям!».

Публікують звернення до громадян Ростислава Яреми, колишнього голови Кам'янець-Подільської РДА, лідера демократичної сили Кам'янеччини, у двох номерах (№4 та 5) поспіль: «Весь демократичний світ визнав сьогоднішню ситуацію в Україні як становлення диктатури. Ми ж проголошуємо ці події як революцію. Революцію Гідності», «Якщо влада не продемонструє готовності до кардинальних змін – зміни проведе український народ. Тому на головному Майдані країни в ці дні має бути максимальна кількість громадян. Закликаю всіх, хто може, – їдьте до Києва! Захистіть своє право жити!»; та наступному, де згадує людей, які стали жертвами подій у Києві, та коментує «запізніле прозріння місцевого осередку Партії Регіонів.

Також подається коротка новина про акцію «Студентська молодь – за мир». Великої уваги газета до цієї події, яка відбулась і їхньому місті, газета не продемонструвала.

В останньому випуску місяця подається ньюс-фіче, де журналіст розповідає про тенденцію здешевлення гривні внаслідок останніх подій у країні: «За даними досліджень, майже 100 % українців стежать за Євромайданом і переймаються подальшою долею держави. Не менш пильно співвітчизники спостерігають і за подорожчанням долара та євро, а в декого навіть розпочалася валютна паніка», та подає причину: «Що ж призвело до стрибка ціни на валюту? Як стверджують столичні експерти, основною

причиною просідання курсу гривні 20 січня стала політична нестабільність, оскільки в такій ситуації в будь-якій державі збільшується попит на валюту» (2014. 31 січня. №3).

Не зникають зі сторінок видання і публікації про результати сесій райради та міськради, зокрема в контексті революційних подій. Розширена новина про ігнорування сесії «регіоналами»: «Друга спроба опозиційних депутатів райради навести колег до діалогу про складну суспільно-політичну ситуацію в країні зазнала фіаско» та звіт про позачергову сесію міськради: «Саморозпуск місцевих «регіонів», створення двох нових депутатських груп і звернення, де місцеві парламентарі окреслюють свою позицію щодо подій у країні...».

Лютневі випуски, не дивлячись на те, що в першій половині місяця «Революція гідності» ніби йде на спад, насичені матеріалами великого обсягу про всеукраїнські події. Подається звернення народного депутата України Володимира Мельниченка, де він наголошує на доцільності конституційних змін: «Вийшло так, що ми обирали Президента з одними повноваженнями, а отримали – із зовсім іншими, майже необмеженими. Це рішення було нелегітимним... Необхідно приймати простою більшістю в 226 голосів політично-правовий Акт про відновлення легітимності конституційного ладу в Україні, за яким повертаємось до Конституції 2004 року. Це буде перший і найважливіший крок». Публікують звернення Петра Порошенка, тодішнього народного депутата України, співголови парламентського співробітництва «Україна – Європейський Союз» про всеукраїнське повстання та зміни в державі; та згадуваного вище Ростислава Яреми – про державну зраду та досвід Помаранчевої революції (2014. 7 лютого. №6).

Багато матеріалів, підготовлених безпосередньо кореспондентами «Подільнина». Зокрема, аналітична стаття «Чому народна влада – антинародна?», де журналіст намагається розібратись «Як же так сталося, що народ обрав антинародну владу? На жаль, наше законодавство цілком

легітимно забезпечило такий фокус»; «Звісно, чинна влада руками й ногами впирається і так просто віддати свою владу під дієвий контроль народу не збирається. Але і народ на Євромайданах усієї України теж налаштований рішуче. Тож основна боротьба ще попереду» (2014. 7 лютого. №6).

Також інформаційні матеріали, серед яких коротка новина про створення Народного віче у Кам'янці: «Новостворені ради будуть автономними органами, що діятимуть на підставі затвердженого типового положення і матимуть свою управлінську структуру. Всі разом вони формуватимуть Народне віче, до складу якого увійдуть представники професійних, політичних, вікових та інших об'єднань» (2014. 7 лютого. №6); і розширені новини про обрання керівного складу депутатської групи «Народна рада» з коментарем новообраної голови ради Валентини Волошини: «Депутатська група «Народна рада» підтримує вимоги Народної ради України щодо відновлення дії Конституції 2004 року, яка поверне законність, баланс між гілками влади та реальне місцеве самоврядування в Україні», та про рівноправну роль жінок та чоловіків у цій революції з коментарями учасниці: «. жінки так само роблять революцію, на рівних. Я постійно спостерігаю, як вони носять бруківку і тягнуть поранених» (2014. 14 лютого. №7). Бекграундом у розширеній новині, як і деяких попередніх, подається ситуація на Кам'янецькому майдані Відродження, але жодного разу, як окремий матеріал.

У випуску 21 лютого (№8) на піку «Революції гідності» з'являється більше матеріалів про події у Києві та Кам'янці. В основному інформаційного жанру. На першій шпальті розміщують фоторепортаж останніх подій в Києві «Війну з власним народом виграти неможливо» та публікують коротку новину про вбивство двох жителів Кам'янець-Подільського району: «У центрі столиці пролилася й кам'янецька кров...

Дещо пізніше нам повідомили, що в Гаврилівцях чекають не на одного вбитого героя». З'являється репортаж про революційні події саме у Кам'янці-Подільському. Матеріал поділено на три блоки: розповіді жителів

міста, які поїхали на Київський Майдан, опис подій на Кам'янецькому майдані Відродження, поширення чуток та паніки у місті та способи боротьби з ними: «А епіцентром кам'янецької революції продовжує бути майдан Відродження. Він знову став активним, як ніколи людним, і як ніколи... розгубленим.

Кам'янчани у відчаї. Вони вже не хочуть співати гімн і слухати промови про владні злочини. Вони рішуче налаштовані на дії – одні гуртуються і їдуть до Києва, інші збирають кошти і медикаменти для Майдану, треті сперечаються між собою, заявляючи про необхідність штурмів і радикальних дій – аби тільки виявити свою позицію. Втім, на щастя, всупереч усім чуткам і подіям в обласному центрі, кам'янецький Майдан залишається МИРНИМ – без екстремізму, підпалів, сутичок чи пострілів».

Опубліковано великий за обсягом коментар щодо подій в Україні, який наданий «Подільнину» політиками та соціологами, кожен з яких має свою точку зору на події 2014 року, станом на 19 лютого: «Чи не найбільш суттєвим фактором української політики в цей час стає Майдан – доволі неоднорідний у своїй структурі, але дієвий колективний суб'єкт громадянського суспільства. Водночас – символ протесту проти розрухи та несправедливості, безмозглості еліт і відсутності надій, Януковича персонально та безнадійно корумпованої системи».

Наступний випуск виходить вже після офіційного завершення «Революції гідності». В у ньому публікується рекордна кількість матеріалів, так чи інакше пов'язаних з даною темою. Інформаційні матеріали революційних подій, які дійшли до редакції пізніше. А саме – звіт про сесійне засідання міської ради 21 лютого, де вшановували пам'ять загиблих земляків та ухвалення кардинальних рішень, причиною яких «був вітер змін». Також надруковано розширену новину про побиття «Беркутом» кам'янчанина, його лікування та наслідки цього: «Попереду в нього – ще курс реабілітації». Подається розлогий матеріал про «ленінопад» та його

результати як в Україні, так і у Кам'янці зокрема: «Пронеслася стихія «вождепаду» й територією Кам'янецьчини. У вихідні погруддя Володимира Ілліча вона скинула в семи селах району, а з понеділка зачепила й місто».

Опубліковано матеріали про перші люстраційні кроки у районі та їх результати: «За кілька днів цього тижня «полетіли» голови райдержадміністрації, районної ради та їхніх заступників», некролог Герою Небесної сотні Анатолію Корнєєву, ухвалення трудового колективу історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка про засудження антинародної політики поваленого режиму, лист від читачки про враження від міського мітингу 25 лютого, інформаційне інтерв'ю про останні події в державі з народним депутатом України Володимиром Мельниченком.

Також подано хроніку післяреволюційних подій на Кам'янецькому майдані, заклики до кам'янчан заступника міністра внутрішніх справ Миколи Величковича «зберігати спокій у місті та об'єднатися заради збереження громадського порядку», розширену новину про діяльність «Нічної варти» у місті.

Узагальнюючи аналіз газети «Подільнянин», можна зробити такі висновки: видання не переслідувало провладних інтересів, журналісти не нав'язували свої думки реципієнтам. Публікувалось багато звернень чиновників до громадян та листи від читачів. В той же час, мало висвітлювались основні події, які відбувались на Майдані Незалежності у Києві і практично не було інформації про місцевий Майдан. Проте газета, виходячи з настрою публікацій, захоплювалась людьми, які творили нову країну. Як для видання місцевого рівня, газета «Подільнянин» змогла в достатній мірі донести основну інформацію про Революцію гідності своїм читачам.

2.3. Газета «Подільське слово» (Тернопіль) про боротьбу українців за майбутнє в Європейському Союзі

Газета «Подільське слово» – видання Тернопільської районної ради.

Заснована у 1967 році під назвою «Шляхом Ілліча». У 1991 році отримус свою теперішню назву. Мова видання – українська. Головний редактор – Ганна Макух. Виходить з періодичністю 1 раз на тиждень.

Видання, як друкований орган місцевої влади, не одразу реагує на перші революційні події в Україні. Для «Подільського слова» пріоритетним є висвітлення подій, що відбуваються в межах району, а в Тернополі мітинги почались не одразу. Проте у номері за 6 грудня перша шпальта вже присвячена Євромайдану.

Журналіст пише у форматі розширеної новини про перші страйки у місті. Подається бекграунд – каталізатор до проведення мітингів - перший силовий розгін мітингувальників 30 листопада. Вже з перших речень публікації читачу стає зрозуміло, що автор налаштований позитивно відносно акцій протесту проти вседозволеності влади: «Мить свавілля «Беркуту» підняла український народ до протистояння. На знак протесту проти політики Президента та уряду країною покотилася потужна хвиля громадянських акцій непокори. І Тернопіль не став осторонь: на центральні вулиці міста вийшло все студентство, свідомі громадяни міста та мешканці області». На третій сторінці подано продовження публікації. Та інші матеріали на ту ж злободенну тему: звіт про пленарне засідання сесії районної ради, «пісочний годинник» про подорож на київський Майдан Байковецького сільського голови Анатолія Кулика, коротка новина про загострення на українському Євромайдані, продовженням до якої йде звіт на 4-ій сторінці.

Можна помітити, що усі ці матеріали пов'язані не тільки тематично, а і структуро: вони плавно перетікають з одного в наступний. Цікавим є і те, що газета звертає значну увагу на візуальне наповнення: додається багато ілюстрацій, що допомагає читачеві «доторкнутись» до події.

З іншого боку, це може бути пов'язане з тим, що в ході верстки виникає багато пустих місць, які врешті і заповнюються фотоматеріалами. Але, скоріш за все, наявність чималої кількості ілюстрацій, яка, до речі, гармонійно komponується з текстом (навіть якщо верстка не дуже вдала), - це просто редакційна політика «Подільського слова». Майже вся друга шпальта присвячена рішенням, заявам та зверненням влади та підприємців району з приводу революційної ситуації: тут висловлюється і голова Тернопільської районної ради, і голова ради об'єднань сільськогосподарських підприємств;

друкуються тексти рішень Тернопільської районної ради та звернень до Президента, коротка новина про підтримку територіальними громадами рішень і звернень Тернопільської райради. В усіх публікаціях дії влади засуджуються: «Цинізм центральної влади перейшов всі межі. Злочинні дії влади, які бачили мільйони українців по телебаченню, спрямовані проти українського народу. Жодна держава не повинна воювати проти власного народу. На жаль, в Україні це стало можливим». На іншій сторінці подано звернення голови Тернопільської облдержадміністрації до Кабінету Міністрів України. Загалом темі Революції гідності у цьому номері присвячено майже 4 сторінки з 16-ти (2013. 6 грудня. № 50).

Останній грудневий номер часопису, контрастуючи з попереднім, містить лише одну публікацію про революцію, яка складається з кількох сегментів: розповідь про нові економічні угоди з Росією; про можливості покарання державних посадовців, причетних до силового розгону

Євромайдану в ніч на 30 листопада, рішення апеляційного суду відпустити трьох активістів місцевого Євромайдану під особисте зобов'язання; ситуацію на столичному Майдані та Антимайдані. З обраних векторів, які вирішили висвітлити кореспонденти по даній темі, та можливості порівняти Євромайдан та Антимайдан очевидно, що редакція підтримує революційні настрої у країні: «Вразив контингент Антимайдану. Зранку там було багато п'яних, люди навіть не намагалися прибирати за собою сміття. Багато представників цього зібрання зізнавалися, що приїхали

підтримати Президента та уряд за гроші, дехто взагалі був некомпетентний у подіях України останнього часу. Були й такі, що приїхали на Антимайдан з примусу – працівники бюджетних установ, яким погрожували звільненням. Однак, не заперечую і присутність переконаних у правильності дій уряду. Та як би там не було, факт, що «безстроковий» мітинг на Європейській площі закінчився точно за графіком робочого дня – о шостій годині вечора, після якого всі антимайданівці розійшлися, а сцену демонтували, свідчить сам за себе» (2013. 20 грудня. № 52).

До наступного номеру «Подільського слова» минає досить багато часу, проте накопичення матеріалів про Революцію гідності не відбувається.

Можливо тому, що практично весь номер присвячений новорічній тематиці, а можливо через те, що на Майдані в цей час проходить період «затишшя». Є лише коротка новина про звільнення з-під варти практично всіх активістів

Євромайдану; аналітична стаття, де журналіст розповідає про політичні погляди Степана Бандери, і на який його досвід необхідно опиратись сьогоднішнім демонстрантам; також коротка новина, заголовок до якої створений під впливом останніх подій у країні – «Фільм «Наречена вужа» – українська кіноєвроінтеграція» – хоч новина з ними ніяк не пов'язана (2014. 10 січня. № 1-2).

Наступного дня після прийняття «законів 16 січня» виходить третій січневий номер, де увага Єврореволюції приділяється досить помірно. Є лише кілька коротких новин про останні події в парламенті, вибори народних депутатів в так званих «проблемних» округах, реакцію США на сутички між мітингувальниками і беркутівцями, а також стаття про те, що Міністерство культури України може позбавити УГКЦ легального статусу через активну участь у Євромайдані. Тут юрист, виконавчий директор громадської організації «Інститут релігійної свободи» Максим Васін, говорить про те, що «норма закону «Про свободу совісті та релігійні організації», на яку посилається міністерство, суперечить Конституції

України». До цих матеріалів жодної ілюстрації не додається (2014. 17 січня. №3). А от після «кривавого» Дня Соборності 22 січня газета знову активно реагує на Євромайдан. Перша шпальта присвячена статті про останні події у Києві на Майдані, засідання кабміну, на якому всупереч закону України підписали дозвіл про використання водометів незалежно від температури на вулиці і розширили перелік спецзасобів, які можна використовувати проти мітингувальників; про міжнародні акції, присвячені громадянській війні в Україні та реакцію світової спільноти.

На наступній сторінці йде продовження матеріалу, де говориться про спливання терміну ультиматуму, при чому автори статті спеціально звертають увагу читачів, що матеріал буде ними прочитаний трохи з запізненням, враховуючи специфіку тижневиків:

«Коли цей номер «Подільського слова» готувався до друку, до завершення дії ультиматуму опозиції залишалось три години...». Є огляд преси, у якому повідомляється, як провідні ЗМІ світу розповіли читачам про встановлену 16 січня диктатуру в Україні; репортаж, написаний зі слів постійного читача газети про атмосферу на головному Майдані країни: «На Євромайдані панує людяність та увага. Тут немає дрібниць, другорядного. Тут все основне.

Пригадую, як ведучий зі сцени Євромайдану попросив підібрати по дорозі свого друга, який із жовто-блакитним прапором пішки вийшов із Збаража на Київ. Його голос почули, впізнали на дорозі цю людину та допомогли чоловікові швидше подолати немалий шлях до столиці» (2014. 24 січня. № 4).

В останньому номері січня також активно обговорюють Революцію гідності. Матеріал на першій сторінці про перші здобутки майданівців у вигляді підписання так званого «закону про амністію», скасування законів «Колесніченка-Олійника» та відставки прем'єр-міністра України Миколи Азарова. Традиційно частина статті перенесена на другу шпальту, де

подається менш «гаряча», але також актуальна та важлива інформація: реакція у регіонах та в світі і події на Тернопільському Майдані зокрема:

«Після двох місяців мирного Тернопільського майдану ввечері 23 січня активісти заволоділи Тернопільською обласною держадміністрацією. Між тим, активізувалася Тернопільська обласна рада. У суботу, 25 січня, депутати зібралися на позачергову сесію. Депутати прийняли рішення визнати Народну Раду України органом, уповноваженим представляти інтереси народу України, створили загін Народної самооборони». Автор статті ні в якому разі не засуджує захоплення ОДА, більше того, висвітлює багато позитивних відгуків від представників Тернопільської влади: «Відбувається процес повернення народовладдя в Україні, - зазначив Мирон Кузик. – Після безчинств, які вчиняв і продовжує чинити владний режим, повстала вся Україна. Сьогодні кожен повинен засвідчити свою громадянську позицію» (2014. 31 січня. № 5).

Перша шпальта першого лютневого випуску газети відведена під вже традиційну статтю про останні єврореволюційні події. Цього разу конкретно про Тернопіль: депутати підтримують вимоги Євромайданів, п'ять депутатів вийшли з фракції Партії регіонів. На іншій сторінці розміщено аналітичну статтю по всеукраїнським подіям: ситуація на валютному ринку, перспективи повернення до Конституції 2004 року та можливість відновлення «диктаторських» законів. Окремої уваги заслуговує заголовок статті: «Немає жодної слави орлу в перемозі над голубом».

Автор знайшов цитату італійського письменника і поета, представника літератури раннього Відродження Джованні Боккаччо, яка, як жодна інша, влучно характеризує тодішню ситуацію в протистояннях між активістами та владою, так як беркут – це орел, а голуб завжди був символом миру, у тому числі й того миру, якого прагнуть учасники Євромайдану. Також є декілька коротких новин за тернопільськими подіями внаслідок революції: звільнення збаразького поета, звинуваченого в організації заворушень на вулиці Грушевського, під домашній арешт; написання заяви про звільнення з

посади двома заступниками голови Тернопільської ОДА. Подано інтерв'ю з психологом і військовим експертом, де він розповідає про стратегію «теплого океану», яка б могла привести до ладу економічний стан держави та пояснює деякі причини загострення економічних проблем: «Заручником ситуації до певної міри є і Янукович. Його інтереси не враховуються, – ФСБ веде свою гру... Кремль цілеспрямовано намагається придушити національну революцію в Україні» (2014. 7 лютого. №6).

У другому номері подані короткі новини про тернопільські події, зокрема пов'язані з революцією, а також ньюс-фіче «Інша якість влади — мета, якої ніхто не скасовував», де аналізується тодішній правовий та валютний стани у державі, сепаратистські настрої у Криму, які необхідно було знешкодити з метою недопущення порушення територіальної цілісності та прогнозування на найближчий час (2014. 14 лютого. №7).

Останній номер, який входить у часові рамки офіційного терміну Революції гідності, прикрашений на першій шпальті більшим, ніж зазвичай, по формату фото, на якому члени Самооборони та активісти майдану ведуть роззброєних беркутівців на Театральний майдан Тернополя. Далі на 2 сторінки йде традиційна стаття на тему останніх революційних подій, де розповідається про найгарячіший період протистоянь та його наслідки, а також про те, що у цей час відбувалось у Тернополі: «У Тернополі організовують масову мобілізацію на Київ. Із міста до столиці вже вирушило більше півтора десятка автобусів із майже тисячею мітингарів, які успішно дісталися місця призначення. Члени Штабу національної самооборони посилено патрулюють вулиці міста, в'їзди до Тернополя контролюються активістами. Війна триває...» (2014. 21 лютого. №8).

Останній номер «Подільського слова» у лютому вже є післяреволюційним. Перша шпальта присвячена матеріалу про початок змін у державних структурах. На другій є розширена новина про патрулювання в'їзду до Тернополя активістами Майдану разом з представниками охорони

громадського порядку, звіт про початок інтенсивної роботи Тернопільської районної ради.

Далі йдуть: коротка новина про вшанування пам'яті та молитви за загиблими під час революції, декілька коротких новин про діяльність Тернопільської Самооборони, інтерв'ю з учасником київського Майдану. Уся 8-ма та 9-та шпальти виділені під фото деяких героїв Небесної Сотні посередині лід: «За офіційними даними, їх 83 – загиблих на Майдані Києва від куль і кривавих рук режиму. За неофіційними – понад 100, адже ще десятки вважаються безвісти зниклими.

Їх назвали Небесною Сотнею, Героями України. Україна не перестав їх оплакувати, адже це її сини, які без вагань прийняли в свої серця і тіла снайперські кулі й тортури заради кращого майбутнього кожного з нас, в ім'я вільної від свавілля України. Як можна було стріляти в ці очі? Вбивці названі. Їх шукають. Вони мусять постати перед Господнім і людським судом, щоб подібне в нашій державі більше ніколи не повторилося», додано текст пісні «Пливе кача» та вірш «У пам'ять про загиблих на Майдані» (2014. 28 лютого. №9).

Підсумовуючи аналіз цього видання, можна сказати наступне. Тема Єврореволюції не одразу привернула увагу редакції «Подільського слова», але не пізніше, ніж про неї почали писати інші регіональні газети. Переважно це були інформаційні матеріали. Багато висвітлювали як всеукраїнські події, так і місцеві. Часто виносили їх на перші шпальти. Не шкодували виділити на розкриття теми революції цілих шпальт, іноді віддаючи під неї четверту частину усього обсягу газети, включно з телепрограмою, оголошеннями, кросвордами та постійними рубриками. Практично всі публікації доповнювались фото, які були підписані з метою кращого сприйняття.

Газета «Подільське слово», будучи в підпорядкуванні у Тернопільської районної ради, змогла максимально об'єктивно і незаангажовано написати про події Революції Гідності.

Висновки до розділу. «Вінниччина» як газета, що підпорядковувалася державному органу влади, так чи інакше висвітлювала події з того боку, з якого вигідно владі. Газета «Подільський» не переслідувала провладних інтересів, журналісти не нав'язували свої думки реципієнтам. У той же час, мало висвітлювались основні події, які відбувались на Майдані Незалежності у Києві і практично не було інформації про місцевий Майдан. Тема Єврореволюції не одразу привернула увагу редакції «Подільського слова», але не пізніше, ніж про неї почали писати інші регіональні газети. Переважно це були інформаційні матеріали.

ВИСНОВКИ

Газета – друковане видання, головною функцією якого є інформування читачів про події та явища дійсності. Основний виражальний засіб часопису – друковане слово. В порівнянні з іншими мас-медіа, преса має особливості, які характеризують її в позитивному чи негативному аспектах. Так, до переваг газети відносимо попереднє фіксування інформації автором; можливість оглядово чи вибірково ознайомлюватися з публікаціями; сприйняття, яке не потребує додаткових технічних засобів. Недоліками є перерваність потоку інформації та доступність лише освіченій людині.

Газетне видання як соціально спрямований орган надає громадськості різноманітну інформацію. Одним із завдань ЗМІ є повідомляти про важливі політично-економічні процеси в державі.

Події 21 листопада 2013 р. – 22 лютого 2014 р. стали етапом прояву українцями неабиякої сили, мужності, гідності, віри та міцності духу. Вони показали усьому світу, що вищою метою для українського народу є збереження людських цінностей та основ демократії. А будь-яке зазіхання на них з боку ворогів зазнає невдачі і буде покаране. Проте за відстоювання цих ідей довелося заплатити дорогою ціною – кров'ю «Небесної Сотні» – патріотів, які віддали своє життя для захисту рідної Батьківщини. Революція Гідності показала, що в країні настав час для реформ та кардинальних змін.

Події Євромайдану 2013-2014 років стали невід'ємною складовою історії України та знайшли своє відображення на шпальтах часописів, у працях публіцистів, науковців, письменників.

Вітчизняні дослідники запропонували різні погляди на Революцію Гідності. Переважають позитивні та схвальні судження, критичних робіт майже не спостерігається. Окрім вивчення Євромайдану як сучасного феномену українського народу, дослідники працюють над аналізом подібних явищ і прогнозуванням подальшого перебігу подій у державі.

Революція є успішною тоді, коли усуває діючу владу. Завершеною вона вважається, якщо нові можновладці реалізують лозунги та вимоги

революційних мас. Помаранчева революція 2004 року була успішною, але незавершеною, оскільки нова політична еліта так і не виконала окреслених завдань. Відтак, Революція Гідності є продовженням Помаранчевої революції і черговою спробою українського суспільства не лише змінити владну верхівку, але й змусити її втілювати в реальність революційну програму.

Як всеукраїнські, так і регіональні мас-медіа висвітлювали події Євромайдану. Зокрема, зразки подільської періодики «Вінниччина» (м.Вінниця), «Подільський» (м.Кам'янець-Подільський), «Подільське слово» (м.Тернопіль) робили акцент на відображенні місцевих протестів, проте не оминали й загальнополітичної ситуації в публікаціях. У текстах обох видань можна спостерігати спільні тенденції та певні контрастні моменти.

До перших належить позитивна оцінка того, що українці у великій кількості піднялися на протест. Особливу увагу авторів спочатку привернула активна участь студентства. Негативною ознакою матеріалів щодо Євромайдану є незбалансованість: мінімум експертних оцінок і різних точок зору.

Газети «Подільський» та «Подільське слово» висвітлювали майже всі аспекти революції, натомість «Вінниччина» ігнорувала деякі явища, як-от Антимайдан, котрий перші два часописи відверто критикували. У «Подільському слові» тексти наповнені експресивно-забарвленою лексикою, заголовки здебільшого рекламно-інтригуючого чи спонукально-наказового характеру. Вони містять надто багато символів, що є порушенням норм заголовкового комплексу. «Подільський» публікував репортажі з місця подій, звіти з різних заходів щодо Єврореволюції, інтерв'ю з активістами та депутатами, а також листи від читачів. Події висвітлено переважно зсередини, з позиції беззаперечних прихильників Євромайдану, не спостерігалось погляду ззовні.

Як газета, що підпорядковується державному органу влади, «Вінниччина» так чи інакше висвітлювала події з того боку, з якого вигідно

владі. Газета постійно публікувала аналітичні матеріали, в яких критикувала революцію, Угоду про Асоціацію з ЄС, розповідала про переваги співпраці з Російською Федерацією.

Хоч газета виходила двічі на тиждень, а матеріали про Єврореволюцію часто виносились на першу шпальту, в оперативних публікаціях майже не згадувались основні події Майдану, з чого можна робити висновки про замовчування деякої важливої інформації від читачів.

Цей часопис менш емоційно відображав події Революції Гідності. Тексти виконували контактну, організуючу, закличну та частково аферентну функції.

Газета «Подільський» не переслідувала провладних інтересів, журналісти не нав'язували свої думки реципієнтам. Публікувалось багато звернень чиновників до громадян та листи від читачів. Водночас, мало висвітлювались основні події, які відбувались на Майдані Незалежності у Києві і практично не було інформації про місцевий Майдан. Проте газета, виходячи з настрою публікацій, захоплювалась людьми, які творили нову країну. Як для видання місцевого рівня, газета «Подільський» змогла в достатній мірі донести основну інформацію про Революцію гідності своїм читачам.

Тема Єврореволюції не одразу привернула увагу редакції «Подільського слова», але не пізніше, ніж про неї почали писати інші регіональні газети. Переважно це були інформаційні матеріали. Редакційні працівники багато висвітлювали як всеукраїнські події, так і місцеві. Часто виносили їх на першу шпальту. Не шкодували виділити на розкриття теми революції цілих шпальт, іноді віддаючи під неї четверту частину усього обсягу газети, включно з телепрограмою, оголошеннями, кросвордами та постійними рубриками.

Практично всі публікації доповнювались фото, які були підписані з метою кращого сприйняття. Газета «Подільське слово», хоч і була в

підпорядкуванні Тернопільської районної ради, змогла максимально об'єктивно і незаангажовано написати про події Революції Гідності.

Форма текстів усіх видань різножанрова: замітки, репортажі; епізодично простежуються інтерв'ю, коментарі та життєві історії. Логічну, лексичну, стилістичну грамотність матеріалів здебільшого дотримано. Відповідність журналістських текстів інтересам аудиторії забезпечено на 90%, оскільки в центрі уваги українців на межі 2013-2014 років були саме революційні події.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бердинських Х. Єлюди. Теплі історії з Майдану. Харків. Бердинських. Київ: Брайт Букс, 2014. 184 с.
2. Виноградов О. Слово Майдану. Київ: Корбуш, 2014. 528 с.
3. Висвітлення подій в Україні європейськими медіа: від Майдану до початку конфлікту на Сході України. MediaSapiens. Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/previews/visvitlennya/podiy/v/ukraini/> (дата звернення: 01.05.2024)
4. Голік О. Жанрова система друкованих ЗМІ: новітні підходи до класифікації та перспективи розвитку. Електронна бібліотека Інституту журналістики. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=25> (дата звернення: 01.05.2024)
5. Джерелом найбільш об'єктивної інформації про Євромайдан є мережеві ЗМІ. MediaSapiens. Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/research/dzherelom/aur/> (дата звернення: 01.05.2024)
6. Євромайдан і медіа: дослідницький погляд. European Journalism Observatory. Режим доступу: <http://ua.ejo-online.eu/1771/> (дата звернення: 01.05.2024)
7. Забужко О. Літопис самовидців: дев'ять місяців українського спротиву. Київ: Комора, 2014. 336 с.
8. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 2-е вид., перероб. і доповн. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
9. Киридон А. Євромайдан: причини, характер, основні етапи. Історична пам'ять: збірник наукових праць. Київ, 2015. С. 46–62
10. Констянтинова К. Відлуння епох. Євромайдан і перемога. Дзеркало тижня. Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/CULTURE/vidlunnya-epoch-evromaydan-i-peremoga.html> (дата звернення: 01.05.2024)

11. Лебедева-Гулей О. Тенденції розвитку української газетної публіцистики 1991– 2006 рр. Електронна бібліотека Ін-ту журналістики: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. Режим доступу: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2169> (дата звернення: 01.05.2024).

12. Михайлин І. Історія української журналістики: підручник. Книга перша: Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. Харків: ХІФТ, 2000. 279 с.

13. Москаленко А. З. Теорія журналістики: Навчальний посібник. Київ: Експрес-об'ява, 1998. 336 с.

14. Недопитанський М. І., Карась М. А., Ільченко В. І. Уроки з журналістської практики. Практичний посібник. Київ: Україна молода, 2010. 120 с.

15. Найєм Мустафа. #Євромайдан. Архіви влади. Документи. Українська правда. Блоги: Ч.1, 2013

16. Небесна сотня. К. Богданович, Х. Бондарева, Ю. Бухтоярова та ін.; упоряд.: О. Трибушна, І. Соломко. Харків : Фоліо, 2015. 206 с.

17. Процюк С. Під крилами великої Матері: Ментальний Майдан : роман. Брустурів : Дискурсус, 2015. 239 с.

18. Рудневич, М. Я з Небесної Сотні : повість. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2014. 180 с.

19. Середюк О. М. Україна. Хроніка подій: від Майдану до АТО : [публіцистичні статті]. Київ : Стебляк, 2015. 340 с.

20. Стражний О. С. Менталітет Майдану : хроніка подій – свідчення очевидців. нове вид. Київ : Дніпро, 2016. 192 с.

21. Стасюк О. Не хочу стояти осторонь : Стежками революції. Вінниця: Рогальська І. О., 2014. 35с.

22. Трайдакало О. Майдан. Погляд зсередини : спогади «Львівської брами» – захисників першої барикади, що під мостом на вулиці Інститутській. Київ : Book Express; Мельник М. Ю., 2018. 320 с.

23. Три розмови про Україну. Ф. Патріарх, В. Шкляр, М. Вересень, В. Кириленко. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2018. 288 с.

24. Филиппчук З. День і ніч навколо багаття : роман-репортаж. Львів : Априорі, 2015. 204 с.

25. Цвід А. Клич Майдану. Літопис самовидця. Київ : Укр. пріоритет, 2015. 87 с. : іл.

26. Яневський Д. Хроніка Революції Гідності ; за ред. О. А. Кравець; передм. П. О. Порошенка. Харків : Фоліо, 2015. 319 с.